

ПРЫКЛАДНАЕ КАЛЯНДАРНА-ТЭМАТЫЧНАЕ ПЛАНАВАННЕ. БЕЛАРУСКАЯ ЛІТАРАТУРА

10 КЛАС (базавы ўзровень)

(53 гадзіны)

Беларуская літаратура: вучэб. дапам. для 10 кл. агульнаадукац. устаноў з беларус. і рус. мовамі навучання / З.П.Мельнікава [і інш.]; пад рэд. З.П.Мельнікавай, Г.М.Ішчанка. – Мінск: Нац. ін-т адукацыі, 2009.

№ урока і дата правя- дзення	Тэма ўрока	Коль- касць гадзін	Мэты вывучэння тэмы	Характарыстыка асноўных відаў і спосабаў дзейнасці	Дамашняе заданне
1	2	3	4	5	6
БЕЛАРУСКАЯ ЛІТАРАТУРА ПЕРШАЙ ТРЭЦІ ХХ СТ. (16 гадзін і 2 гадзіны на творчую работу)					
Беларуская літаратура першай трэці ХХ стагоддзя (1 гадзіна)					
1	Беларуская літаратура першай трэці ХХ стагоддзя	1	Пазнаёміць вучняў з асаблівасцямі вывучэння курса літаратуры ў 10 класе, даць характарыстыку літаратурна-грамадскаму руху ў 20-я гады, засяродзіць увагу на пераемнасці ў развіцці літаратуры з «нашаніўскім» перыядам, на ролі літаратурных аб'яднанняў «Маладняк», «Узвышша», «Полымя» ў гісторыі айчыннага пісьменства, паказаць уплыў грамадскіх падзей на праблематыку і вобразную сістэму мастацкіх твораў. Развіваць аналітычнае мысленне вучняў, навыкі слухання і канспектавання. Садзейнічаць выхаванню маўленчай культуры вучняў, пашыраць іх інтэлектуальную прастору	Складанне тэзіснага плана лекцыі настаўніка. Канспектаванне крытычнага артыкула «Літаратурны працэс. Рэалізм, мадэрнізм і яго плыні» (с. 11-13)	С. 3-14, адказы на пытанні
Максім Гарэцкі (3 гадзіны)					

2	Жыщцёвы і творчы шлях Максіма Гарэцкага	1	Зрабіць кароткі агляд жыццёвага і творчага шляху М. Гарэцкага — пісьменніка, тэарэтыка і гісторыка літаратуры, раскрыць тэму вернасці роднай зямлі, служэння інтэлігенцыі народу ў апавяданні «Роднае карэнне». Развіваць уменні дзяліць мастацкі твор на сэнсава самастойныя часткі, складаць план апавядання і сцісла пераказваць асобныя яго часткі. Уплываць на фарміраванне пачуцця грамадзянскага абавязку, любові і павагі да роднай зямлі	Праслухоўванне паведамленняў вучняў «Асоба Максіма Гарэцкага, пісьменніка і чалавека», «Творчы шлях Максіма Гарэцкага». Выбарачнае каментаванае чытанне тэксту апавядання «Роднае карэнне». Складанне плана твора	С. 19—23 (азнаёміцца), падабраць цытаты для характарыстыкі Архіпа Лінкевіча і дзеда Яхіма
3	Вырашэнне тэмы вернасці роднай зямлі, служэння інтэлігенцыі народу ў апавяданні М. Гарэцкага «Роднае карэнне»	1	Ахарактарызаваць вобраз Архіпа Лінкевіча — вясковага інтэлігента з абуджаным сумленнем, пачуццём абавязку перад людзьмі, засяродзіць увагу на яго імкненні пазнаць жыццё; раскрыць агульначалавечую сутнасць парад дзеда Яхіма. Развіваць уменні аналізаваць мастацкі вобраз, складаць план характарыстыкі героя, даваць учынкам героя ўласную ацэнку, падмацаваную тэкстам. Садзейнічаць выхаванню такіх пачуццяў, як вернасць роднаму краю, роднаму карэнню, скіраваць роздум вучняў на асэнсаванне паняццяў «любоў да бацькоў», «адказнасць за блізкіх»	Выбарачны пераказ зместу апавядання. Характарыстыка вобразаў Архіпа Лінкевіча і дзеда Яхіма. Выяўленне аўтарскай пазіцыі і сваіх адносін да герояў. Адказы на пытанні праблемнага характару: Як вы разумееце сэнс назвы апавядання? У чым надзённасць і важнасць праблем, узятых у творы?	Прачытаць апавяданне «Літоўскі хутарок», скласці цытатны план
4	Гуманістычны пафас апавядання М. Гарэцкага «Літоўскі хутарок»	1	Правесці аналіз зместу апавядання, у аснове якога ўласныя ўспаміны пра Першую сусветную вайну, праз пейзаж, кантрасныя малюнкi, дэталі, мастацкія сродкі мовы паказаць жыццё чалавека ў час ваеннага ліхалецця, беручы пад увагу лёс членаў сям'і Яна Шымкунаса, бескарыслівага, высакароднага, гуманнага чалавека, раскрыць гуманістычны ідэал пісьменніка. Удасканалваць навыкі аналізу мастацкага	Выбарачны пераказ зместу апавядання на аснове цытатнага плана. Характарыстыка вобразаў Яна Шымкунаса і членаў яго сям'і. Асэнсаванне ролі мастацкай дэталі і пейзажу ў творы. Выяўленне аўтарскай пазіцыі і сваіх адносін да герояў	С. 28, пытанне 5

			твора, развіваць уменне складаць разгорнуты цытатны план апавядання, рыхтаваць вуснае выказванне па пытаннях, якія разглядаліся на ўроку. Фарміраваць адносіны да вайны як да самай злачыннай, антычалавечай з'явы ў свеце, выхоўваць гуманнае стаўленне да людзей і свету		
Змітрок Бядуля (2 гадзіны)					
5	Змітрок Бядуля. Кароткія звесткі пра жыццё і творчасць пісьменніка	1	Пазнаёміць вучняў з жыццёвым і творчым шляхам З. Бядулі — пісьменніка, у творчасці якога спалучаюцца рамантычная настраёнасць і рэалістычнае адлюстраванне жыцця. Уплываць на фарміраванне духоўнага свету старшакласнікаў	Праслухоўванне паведамленняў «Жыццёвы і творчы шлях Змітрака Бядулі», «Змітрок Бядуля і Максім Багдановіч». Чытанне і першаснае ўспрыманне апавядання «Бондар»	С. 37-40
6	Апавяданне «Бондар». Вырашэнне тэмы мастака і мастацтва ў кантэксце сацыяльных праблем. Вобраз майстра-працаўніка	1	Праверыць ступень разумення зместу апавядання «Бондар», выкарыстоўваючы прыём незакончаных сказаў, ілюстрацыі, падрыхтаваныя вучнямі дома, прааналізаваць апавяданне, высветліць тэму, ідэю і мастацкія адметнасці твора, ахарактарызаваць вобраз майстра-працаўніка. Удасканалваць навыкі пераказу, адбору тэкставай інфармацыі для характарыстыкі героя. Выхоўваць у вучняў адмоўнае стаўленне да праяўлення чэрствасці і абьякавасці, да эстэтычнай неразвітасці	Літаратурная дыктоўка па змесце апавядання. Абарона вучнямі ілюстрацыі да твора. Выбарачны пераказ апавядання. Характарыстыка вобразаў бондара Данілы і яго жонкі. Выяўленне майстэрства пісьменніка ў перадачы псіхалагічнага стану герояў	Вусны водгук на твор (памятка на с 294)
Уладзімір Дубоўка (2 гадзіны)					
7	Уладзімір Дубоўка. Кароткія звесткі пра жыццё і творчасць паэта. Асноўныя матывы лірыкі	1	Пазнаёміць вучняў з асобай паэта У. Дубоўкі, раскрыць тэматыку яго вершаў, прааналізаваць вершы «О Беларусь, мая шыпшына...», «Родная мова, цудоўная мова...», прасачыць за тым, як у паэтычных творах аўтар услаўляе сілы народа, духоўнасць, вальналюбства	Праслухоўванне паведамлення «Жыццёвы і творчы шлях Уладзіміра Дубоўкі». Чытанне і паўнаватарскае ўспрыманне вершаў «О Беларусь, мая шыпшына...», «Родная мова,	С. 45-49, 52-53; ідэйна-мастацкі аналіз вершаў «О Беларусь, мая шыпшына...»,

			чалавека. Працягваць развіццё навыкаў аналізу паэтычнага твора. Садзейнічаць выхаванню цікавасці да творчай індывідуальнасці паэта	цудоўная мова...». Ідэйна-мастацкі аналіз тэкстаў вершаў	«Родная мова, цудоўная мова...»
8	Паэтызацыя красы прыроды, кахання. Сувязь лірыкі У. Дубоўкі з традыцыямі фальклору, паэзіяй Я. Купалы, Я. Коласа, М. Багдановіча	1	Вызначыць ідэйна-мастацкі змест лірыкі У. Дубоўкі, у якой паэтызуецца краса прыроды, засяродзіць увагу вучняў на высокай культуры верша, шчырым лірызме, асацыятыўнай вобразнасці, багатым жанравым формам, паказаць сувязь лірыкі паэта з традыцыямі фальклору, паэзіяй Я. Купалы, Я. Коласа, М. Багдановіча. Развіваць уменне адрозніваць асабіста аўтарскае і традыцыйнае ў творы, удасканаліць навыкі аналізу верша. Садзейнічаць выхаванню экалагічнай культуры вучняў, іх дапытлівасці і назіральнасці	Чытанне і паўнаўвасапраўненне ўспрыманне вершаў «Залатая асенняя раніца», «Пальцы жоўтых кляновых лістоў». Ідэйна-мастацкі аналіз тэкстаў вершаў. Гутарка па пытаннях вучэбнага дапаможніка (с. 54). Выяўленне сувязі лірыкі У.Дубоўкі з фальклорнымі і літаратурнымі традыцыямі	Вывучыць на памяць байку К. Крапівы
Кандрат Крапіва (4 гадзіны)					
9	Кандрат Крапіва. Жыццёвы і творчы шлях байкапісца, драматурга, вучонага	1	Пазнаёміць з умовамі жыцця і фарміравання творчай індывідуальнасці К. Крапівы, байкапісца і драматурга. Раскрыць жанрава-тэматычную разнастайнасць байкі, вылучыць у байках асноўныя іх асаблівасці, прасачыць, як у змесце баек высмейваюцца бескультур'е, амаральнасць, некампетэнтнасць, бяздушнае стаўленне да сумленных працаўнікоў, самаўпэўненасць, нахабства, тупасць, падхалімства і іншыя чалавечыя заганы. Развіваць мысленне і творчыя здольнасці вучняў, навыкі выразнага чытання, аналізу алегарычнага твора. Уплываць на фарміраванне станоўчых маральных якасцей асобы	Складанне храналагічнай табліцы «Жыццё і творчасць Кандрата Крапівы» на аснове артыкула вучэбнага дапаможніка (с. 55-59) і паведамленняў вучняў «Кандрат Крапіва расказвае пра сябе» (на аснове аўтабіяграфіі пісьменніка), «Кандрат Крапіва-камедыёграф», «Кандрат Крапіва-мовазнавец». Чытанне, паўнаўвасапраўненне ўспрыманне баек «Дыпламаваны Баран», «Махальнік Іваноў». Эўрыстычная гутарка па	

				пытаннях вучэбнага дапаможніка (с. 62)	
10	Камедыя «Хто смяецца апошнім». Актуальнасць праблем, узятых у камедыі. Канфлікт у п'есе	1	Пазнаёміць з часам напісання і гісторыяй пастаноўкі камедыі, падвесці вучняў да ўсведамлення спецыфікі сатырычнай камедыі. Развіваць навыкі аналізу драматычнага твора, уменне праводзіць сувязь паміж дзеяннямі ў сатырычнай камедыі з канкрэтнымі гістарычнымі праблемамі. Выклікаць цікавасць да асобы драматурга і яго спадчыны, садзейнічаць выхаванню тэатральнага густу вучняў	Знаёмства з гісторыяй стварэння і сцэнічным лёсам п'есы «Хто смяецца апошнім». Дыягнастычная гутарка па змесце твора. Выяўленне сутнасці канфлікту ў п'есе.	Вылучыць эпізоды, якія дапамагаюць раскрыць характары Гарлахвацкага, Зёлкіна, Тулягі, падрыхтаваць іх выразнае чытанне па ролях
11	Маштабнасць сатырычных вобразаў Гарлахвацкага і Зёлкіна. Эвалюцыя характару Тулягі	1	Паглыбіць і ўдасканаліць першапачатковае ўспрыманне твора вучнямі, даць характарыстыку Гарлахвацкаму і Зёлкіну, у вобразах якіх увасоблены такія негатыўныя з'явы, як невуцтва, дэмагогія, падхаліства, прыстасавальніцтва, прасачыць за зменамі, якія адбываюцца ў характары Тулягі, акрэсліць прыёмы стварэння сатырычнага вобраза ў драматычным творы. Развіваць уменні аналізаваць мастацкі вобраз, складаць план характарыстыкі героя, на падставе тэксту даваць учынкам героя ўласную ацэнку, аргументаваць сваё выказванне. Дапамагчы вучням упэўніцца ў спрадвечнай ісціне: чалавека ацэньваюць не па словах, а па справах, прыстойнасць, духоўная смеласць робяць асобу моцнай	Характарыстыка вобразаў Гарлахвацкага, Зёлкіна, Тулягі на аснове загадзя складзенага плана і падабраных цытат. Выбарачнае чытанне тэкту па ролях. Мізансцэніраванне асобных сцэн п'есы. Напісанне рэжысёрскіх рэмарак да адной са сцэн	С. 64-69, падрыхтаваць маналог-самараскрыццё: I варыянт — Гарлахвацкага, II варыянт — Зёлкіна, III варыянт — Тулягі
12	Вобразы-носьбіты аўтарскай пазіцыі: Чарнавус,	1	Вызначыць ідэйна-кампазіцыйную ролю вобразаў Чарнавуса, Левановіча, Веры, даць ім характарыстыку, пры аналізе твора назіраць за	Характарыстыка вобразаў Чарнавуса, Левановіча, Веры на аснове загадзя падабраных	С. 69-73, падрыхтаваць матэрыял для

	Левановіч, Вера. Мова персанажаў як сродак раскрыцця іх характараў. Значэнне творчасці К. Крапівы		трапнасцю і выразнасцю маўлення герояў, за мастацкімі сродкамі стварэння гумарыстычнага і сатырычнага, правесці абагульняльную гутарку па п'есе, падрыхтаваць вучняў да напісання сачынення-разважання па праблемах, узятых у п'есе. Развіваць уменне весці дыскусію, аргументаваць ці аспрэчваць выказванне. Паспрыяць выхаванню культуры ўзаемаадносін	цытат. Інсцэніраванне адной са сцэн. Супастаўленне твора з яго інтэрпрэтацыяй на сцэне (прагляд і асэнсаванне фотаздымкаў акцёраў у ролі і сцэн са спектакля, прагляд фрагмента спектакля). Абагульняльная гутарка па творчасці К. Крапівы. Канспектаванне крытычнага артыкула вучэбнага дапаможніка «Байка. Сатырчная камедыя» (с. 74-75)	напісання кантрольнага сачынення
13 14	Класнае кантрольнае сачыненне	2	Развіваць пісьмовае маўленне, лагічнае мысленне. Садзейнічаць развіццю творчага патэнцыялу вучняў, выхаванню літаратурна-лінгвістычнай кампетэнцыі асобы	Напісанне сачынення на адну з прапанаваных тэм «Зброяй сатыры – зброяй праўды», «Хто ж смяецца апошнім?», «Значэнне творчасці Кандрата Крапівы», «Творы Кандрата Крапівы і сучаснасць» і інш.	
Міхась Зарэцкі (2 гадзіны)					
15	Міхась Зарэцкі. Кароткія звесткі пра жыццё і творчасць пісьменніка	1	Пазнаёміць вучняў з асобай М. Зарэцкага, для творчасці якога характэрна тэматычная разнастайнасць, вастрыня канфлікту, стварэнне складаных характараў. Развіваць уменні і навыкі самастойнай працы з крыніцамі інфармацыі, звязнае маўленне вучняў. Садзейнічаць станаўленню каштоўнасных арыентацый старшакласнікаў	Складанне тэзіснага плана артыкула вучэбнага дапаможніка «Максім Зарэцкі» (с. 101-105). Вуснае выказванне «Міхась Зарэцкі: пісьменнік і чалавек»	Прачытаць апавяданне «Ворагі»
16	Грамадскае і асабістае ў апавяданні М.Зарэцкага	1	Правесці аналіз апавядання «Ворагі», скіраваць увагу вучняў на сутыкненне ў творы грамадскага і асабістага, паглыбіць веды вучняў пра стыль пісьменніка. Развіваць	Аналітычная гутарка па асэнсаванні ідэйна-мастацкага зместу апавядання (пытанні 2,4,5 на с. 109-110 вучэбнага	С. 128-132, скласці тэзісны план

	«Ворагі»		уменне знаходзіць у творы мастацкія дэталі і высвятляць іх функцыю, карыстацца рознага роду даведачна-інфармацыйнай літаратурай. Уплываць на фарміраванне духоўнага свету вучняў	дапаможніка). Міні-даследаванне «Мастацкая дэталі і яе роля ў апавяданні»	
Кузьма Чорны (2 гадзіны)					
17	Жыццёвы і творчы шлях Кузьмы Чорнага	1	Пазнаёміць вучняў з асноўнымі этапамі жыцця і творчасці Кузьмы Чорнага, абудзіць цікавасць да яго твораў. Развіваць уменні і навыкі самастойнай працы з крыніцамі інфармацыі, звязнае маўленне вучняў. Выхоўваць актыўную жыццёвую пазіцыю	Абмеркаванне тэзісных планаў. Завочная экскурсія па родных мясцінах Кузьмы Чорнага. Праслухоўванне паведамленняў «Майстэрства Кузьмы Чорнага-празаіка». Складанне сінквейна «Кузьма Чорны»	Прачытаць апавяданне «Макаркавых Волька»
18	Ідэйна-мастацкі змест апавядання Кузьмы Чорнага «Макаркавых Волька»	1	Правесці ідэйна-мастацкі аналіз апавядання, скіраваўшы ўвагу на адлюстраванне ў творы характэрнай для 30-х гадоў XX стагоддзя атмасферы падазронасці, недаверу да чалавека. Удасканалваць уменні і навыкі аналізу вобраза-персанажа і праблематыкі твора, выяўлення аўтарскай пазіцыі. Стварыць умовы для засваення вучнямі агульначалавечых каштоўнасцей	Выбарачны пераказ апавядання. Характарыстыка вобразаў галоўнай гераіні і Сафрона Дзядзюлі. Выяўленне аўтарскай пазіцыі ў адносінах да герояў і падзей	Падрыхтавацца да тэматычнага кантролю
БЕЛАРУСКАЯ ЛІТАРАТУРА СЯРЭДЗІНЫ XX СТАГОДДЗЯ (1940-Я – СЯРЭДЗІНА 1960-Х ГАДОЎ) <i>(33 гадзіны і 2 гадзіны на творчую работу)</i>					
Беларуская літаратура ў гады Вялікай Айчыннай вайны (1941-1945) (1 гадзіна)					
19	Беларуская літаратура ў гады Вялікай Айчыннай вайны (1941-1945)	1	Правесці тэматычны кантроль па тэме «Беларуская літаратура першай трэці XX стагоддзя», даць характарыстыку літаратуры ваеннага часу, адзначыўшы вядучую ролю лірыкі, публіцыстыкі і сатыры, пазнаёміць з творамі пісьменнікаў-франтавікоў, якія аддалі сваё жыццё за Радзіму і яе будучыню. Развіваць	Тэматычны кантроль па тэме «Беларуская літаратура першай трэці XX стагоддзя» (тэставая работа ці адказ на праблемнае пытанне). Складанне плана лекцыі настаўніка	С. 113-115, пытанні

			мысленне, удасканальваць навыкі выразнага чытання. Садзейнічаць выхаванню эмацыйнай сферы вучняў		
Пятрусь Броўка (2 гадзіны)					
20	Пятрусь Броўка. Кароткія звесткі пра жыццё і творчасць паэта. Агляд творчасці перыяду Вялікай Айчыннай вайны	1	Пазнаёміць вучняў з жыццёвым і творчым шляхам П. Броўкі, зрабіць агляд твораў перыяду Вялікай Айчыннай вайны, у якіх аўтар выяўляе палымяную веру ў перамогу, паказаць на прыкладзе верша «Будзем сеяць, беларусы!», як пераасэнсоўваецца традыцыйны на-цыянальна-паэтычны матыў сяўбы, прааналізаваць баладу-рэквіем «Надзя-Надзейка». Удасканальваць навыкі аналізу мастацка-выяўленчых сродкаў мовы. Выхоўваць патрыятычныя пачуцці вучняў	Эўрыстычная гутарка на актуалізацыю раней атрыманых ведаў пра творчасць П. Броўкі. Праслухоўванне паведамлення «Жыццёвы і творчы шлях П. Броўкі». Чытанне і аналіз вершаў «Будзем сеяць, беларусы!», «Надзя-Надзейка»	С. 120-122, выразнае чытанне вершаў «Будзем сеяць, беларусы!», «Надзя-Надзейка»
21	Творчасць П. Броўкі канца 1940-х — пачатку 1950-х гадоў. Пашырэнне ідэйна-тэматычнага і жанравага дыяпазону паэзіі ў 1960 — 1970-я гады	1	Дапамагчы вучням асэнсаваць жанрава-тэматычную разнастайнасць, ідэйны сэнс і эмацыянальную настраёнасць вершаў паэта пасляваеннага часу, прааналізаваць творы, у якіх увага аўтара скіравана на маральна-этычныя і агульначалавечыя праблемы, паэтызуецца краса прыроды. Працягваць працу па фарміраванні ўменняў разумець духоўны свет лірычнага героя, вылучаць мастацкія сродкі, якія дапамогуць раскрыць ідэю і праблему твора. Выхоўваць веру ў духоўную моц чалавека, пачуццё любові да роднага краю	Чытанне, паўнагартаснае ўспрыманне і аналіз вершаў «Родныя словы», «Александрына», «Вось і лета сышло...», «А ты ідзі». Эўрыстычная гутарка па пытаннях вучэбнага дапаможніка (с. 127). Усталяванне асацыятыўнай сувязі паміж вершам «Александрына» і аднайменнай песняй на музыку У. Мулявіна	С. 123-127
Беларуская літаратура пасляваенных дзесяцігоддзяў (1945—1965) (1 гадзіна)					
22	Беларуская літаратура пасляваенных дзесяцігоддзяў	1	Даць характарыстыку літаратурнаму працэсу пасляваенных дзесяцігоддзяў, засяродзіўшы ўвагу на патрыятычным і жыццялюбным пафасе творчасці, які быў абумоўлены	Чытанне артыкулаў вучэбнага дапаможніка «Беларуская літаратура пасляваеннага дзесяцігоддзя» (с. 175-180) і	Падрыхтаваць міні-праекты па тэме «Жыццёвы і творчы шлях

	(1945—1965)		заканчэннем вайны, мірным будаўніцтвам, пазнаёміць са зменамі ў грамадскай атмасферы сярэдзіны 50-х гадоў, якія прывялі да ўзмацнення крытычнага пачатку ў літаратурнай творчасці, адмаўлення ад схематызму, выклікалі актыўны прыход у літаратуру новага пакалення пісьменнікаў, паўплывалі на вяртанне ў беларускую літаратуру класічных традыцый рэалістычнага мастацтва. Развіваць аналітычнае мысленне, навыкі складання канспекта, уменне карыстацца даведачна-інфармацыйнай літаратурай. Выхоўваць маўленчую культуру вучняў, пашыраць іх інтэлектуальную прастору	«Беларуская літаратура перыяду аднаўлення грамадства» (с. 181-187), складанне на аснове іх матэрыялу кластараў (па групам). Абарона вынікаў групавой работы	Аркадзя Куляшова»
Аркадзь Куляшоў (3 гадзіны)					
23	Аркадзь Куляшоў. Жыццёвы і творчы шлях паэта	1	Пазнаёміць з асноўнымі фактамі жыццявага шляху А. Куляшова, стварыць умовы для асэнсавання творчай спадчыны паэта. Садзейнічаць узбагачэнню эмацыянальнай сферы вучняў, развіццю іх камунікатыўных навыкаў.	Прэзентацыя вучнёўскіх праектаў: «Жыццяпіс Аркадзя Куляшова», «Паэзія А.Куляшова 30-х гадоў», «Творчасць ваеннага ліхалецця», «Далягляды паэзіі А.Куляшова пасляваенных гадоў», «Музычны лёс твораў А.Куляшова»	Вывучыць на памяць верш (на выбар настаўніка)
24.	Глыбіня лірычнага пачуцця ў лепшых творах даваеннага часу («Мая Бесядзь»). Ваенная лірыка А. Куляшова (баллада «Над брацкай магілай»)	1	Акрэсліць асаблівасці даваеннай і ваеннай творчасці, на прыкладзе верша «Над брацкай магілай» паказаць суровую праўду вайны і гуманізм у паказе народнага подзвігу. Удасканалваць навыкі аналізу паэтычных твораў; працягваць працу па фарміраванні ўмення разумець духоўны свет лірычнага героя, знаходзіць мастацкія сродкі, якія дапамагаюць раскрыць ідэю і праблему твора.	Чытанне, паўнавартаснае ўспрыманне і аналіз вершаў «Мая Бесядзь» і «Над брацкай магілай». Выразнае чытанне верша на памяць	С. 149-155, ахарактарызаваць лірычнага героя вершаў пасляваеннага часу

			Выхоўваць патрыятызм, жаданне стаць на абарону Радзімы		
25.	Пашырэнне тэматыкі ў пасляваеннай лірыцы. Зварот да тэм жыцця і смерці, кахання і вернасці, лёсу і абавязку	1	Разгледзець пасляваенную лірыку А. Куляшова, прасачыць, як у вершах услаўляецца чалавек, яго духоўныя каштоўнасці, бязмежнасць пазнання, дапамагчы вучням убачыць паэтычнае майстэрства А. Куляшова, паглыбіць звесткі вучняў пра лірычнага героя. Развіваць уменне вучняў разумець сэнс лірычных твораў і аналізаваць іх. Праз асэнсаванне вобраза лірычнага героя паэзіі А. Куляшова выхоўваць пазітыўнае стаўленне да жыцця як найвышэйшай каштоўнасці	Чытанне, паўнаўвартаснае ўспрыманне і аналіз вершаў «Спакойнага шчасця не зы-чу нікому...», «Я хаце абавязаны прапіскаю...». Знаёмства з крытычным артыкулам вучэбнага дапаможніка «Лірычны герой» (с.155). Назіранне за эвалюцыяй вобраза лірычнага героя ў творчасці А.Куляшова	Пытанні 1, 4-6. на с. 154
Максім Танк (4 гадзіны)					
26	Максім Танк. Кароткія звесткі пра жыццё і творчасць. Шырокі творчы дыяпазон ранняй паэзіі. Адметнасць лірыкі перыяду Вялікай Айчыннай вайны	1	Выклікаць у вучняў цікавасць да жыцця і творчасці паэта М. Танка, пазнаёміць з фактамі, якія спрыялі развіццю яго таленту, паказаць дыяпазон яго ранняй паэзіі і раскрыць адметнасць лірыкі перыяду Вялікай Айчыннай вайны. Прадоўжыць працу па фарміраванні ўмення знаходзіць мастацкія тропы, пры дапамозе якіх раскрываецца ідэя твора і малюецца вобраз лірычнага героя. Выхоўваць павагу да свайго народа і роднай мовы, гонар за яго мужнасць і гераізм	Завочная экскурсія па родных мясцінах Максіма Танка. Паведамленне вучняў «Жыццёвы і творчы шлях Максіма Танка». Чытанне, паўнаўвартаснае ўспрыманне і аналіз вершаў «Спатканне», «Родная мова»	Вывучыць на памяць верш «Родная мова»
27 28	Пашырэнне тэматыкі ў пасляваеннай паэзіі. Увага да духоўнага свету чалавека, агульначалавечых каштоўнасцей («Каб	2	Увесці вучняў у паэтычны свет пасляваеннай лірыкі М. Танка, вучыць вызначаць тэматыку і прабле-матыку паэтычнага твора, высвятляць ролю інверсіі, метафары, кантрасту, паглыбіць веды вучняў пра свабодны верш, асацыятыўны вобраз. Развіваць уменні і навыкі даваць самастойную ацэнку лірычным творам,	Чытанне, паўнаўвартаснае ўспрыманне вершаў «Каб ведалі», «Мой хлеб надзённы», «Завушніцы», «Ave Maria», «Працягласць дня і ночы». Параўнальны аналіз твораў. Выяўленне	Прачытаць паэму «Люцыян Таполя»

	ведалі», «Мой хлеб надзённы», «Завушніцы», «Ave Maria», «Працягласць дня і ночы»)		стымуляваць крэатыўнасць вучняў. Садзейнічаць выхаванню імкнення да паўназначнага, мэтанакіраванага і гарманічнага жыцця	асацыятыўных сувязей паміж тэкстамі вершаў і іх музычным увасабленнем (песні «Каб ведалі», «Мой хлеб надзённы», «Завушніцы»)	
39	Паэма «Люцыян Таполя». Праблема мастака і мастацтва	1	Даследаваць ідэйна-мастацкі бок паэмы, паказаць яе сувязь з фальклорам, раскрыць праблему мастака і мастацтва, дапамагчы вучням убачыць блізкасць героя паэмы М. Танка да купалаўскага Гусяра. Удасканалваць навыкі аналізу паэтычнага твора, засяродзіўшы ўвагу на выкарыстанні сродкаў паэтызацыі і гратэску. Садзейнічаць выхаванню сілы духу, жыццёстойкасці перад нягодамі	Літаратурная дыктоўка па змесце паэмы. Характарыстыка вобраза галоўнага героя. Назіранне за выкарыстаннем сродкаў паэтызацыі і гратэску. Супастаўленне вобраза Люцыяна Таполі з галоўным героем паэмы Я.Купалы «Курган»	С. 188-193, падрыхтаваць вуснае выказванне «Жыццёвы і творчы шлях Я.Брыля»
Янка Брыль (1 гадзіна)					
30	Янка Брыль. Агляд жыцця і творчасці. Апавяданне «Memento mori»	1	Зрабіць агляд жыццёвага і творчага шляху пісьменніка, дапамагчы вучням спасцігнуць глыбокі філасофскі змест апавядання, у працэсе аналізу твора раскрыць духоўны свет печніка, паказаць высакароднасць простага чалавека, яго маральную вартасць, асудзіць фашызм як антычалавечую існасць. Фарміраваць уменне аргументаваць, матываваць, даказваць свой пункт гледжання, карыстаючыся фактамі тэксту, характарызаваць вобразы. Выхоўваць чалавечую годнасць і адказнасць за свае ўчынкі	Вусныя выказванні вучняў «Жыццёвы і творчы шлях Я.Брыля» і іх рэцэнзаванне. Чытанне і асэнсаванне апавядання «Memento mori». Назіранне за роллю мастацкай дэталі ў раскрыцці духоўнага свету герояў твора. Эўрыстычная гутарка на выяўленне маральна-філасофскага сэнсу твора	С. 202-204, пытанні 1-3 на с.204
Пімен Панчанка (2 гадзіны)					
31	Пімен Панчанка. Жыццёвы і творчы шлях паэта. Патрыятычны пафас	1	Падчас знаёмства з найбольш яркімі старонкамі жыцця і творчасці паэта дапамагчы вучням асэнсаваць ідэйны змест вершаў ваеннага часу, паўтарыць звесткі пра віды лірыкі. Працягваць	Віктарына па жыццёвым і творчым шляху П. Панчанкі. Чытанне, паўнаважаснае ўспрыманне і аналіз вершаў	Вывучыць на памяць верш (на выбар)

	ваеннай паэзіі П. Панчанкі		працу па фарміраванні ўмення разумець духоўны свет лірычнага героя, знаходзіць мастацкія сродкі, якія дапамагаюць раскрыць ідэю і праблему твора. Падвесці вучняў да сур'ёзных разваг над грамадскім абавязкам свайго пакалення	«Краіна мая», «Герой». Назіранне за роллю сродкаў мастацкай выразнасці ў раскрыцці ідэі твораў	
32	Роздум пра сэнс жыцця, гуманныя адносіны паміж людзьмі ў творах 60-х гадоў. Пашырэнне тэматычнай, жанрава-стылёвай разнастайнасці лірыкі 70—80-х гадоў, духоўная эвалюцыя лірычнага героя	1	Дапамагчы вучням асэнсаваць ідэйны змест вершаў пасляваеннага часу, даць паняцце «публіцыстычнасць у паэзіі», паказаць, як выяўляецца аўтарская пазіцыя ў творах, шляхам аналізу паэтычных твораў дапамагчы вучням раскрыць духоўны свет лірычнага героя вершаў П. Панчанкі, убачыць разнастайнасць рытміка-інтанацыйнага малюнка, ёмістасць паэтычных вобразаў, багатае сродкаў мастацкага выяўлення. Удасканалваць уменне аналізаваць паэтычны твор, вылучаць аўтарскую пазіцыю ў вершы і суадносіць яе са сваімі меркаваннямі. Садзейнічаць выхаванню пачуцця маральнай адказнасці за лёс Радзімы, свету, шчасце людзей	Чытанне, паўнавартаснае ўспрыманне і аналіз вершаў «Родная мова», «Толькі лісцем рабін шалахні...», «Крык сойкі», «Той дзень прапаў і страчаны навекі...», «Спарышы». Назіранне за роллю сродкаў мастацкай выразнасці ў раскрыцці духоўнага свету лірычнага героя вершаў П. Панчанкі	С. 208-211
Іван Мележ (6 гадзін)					
33	Жыццёвы і творчы шлях Івана Мележа	1	Пазнаёміць з умовамі жыцця і фарміравання творчай індывідуальнасці І. Мележа. Садзейнічаць развіццю камунікатыўнай культуры вучняў. Зацікавіць неардынарнай асобай прэзідэнта і яго творчай дзейнасцю, паспрыяць выхаванню пачуцця нацыянальнай самасвядомасці	Завочная мультымедычная экскурсія па родных мясцінах І. Мележа. Складанне тэзіснага плана лекцыі настаўніка і вучнёўскіх дакладаў «І. Мележ – чалавек і грамадзянін», «І. Мележ як сем'янін». Чытанне і асэнсаванне ўрыўкаў з аўтабіяграфіі пісьменніка, вершаў А. Грачанікава	Прачытаць 1-ю частку рамана «Людзі на балоце»

				«І. Мележу» і Г. Бураўкіна «Не веру!». Складанне сінквейна «Мележ»	
34	Творчая гісторыя, тэматыка і праблематыка рамана І. Мележа «Людзі на балоце»	1	Разгледзець творчую гісторыю рамана, яго тэматыку і праблематыку. Развіваць уменне фармуляваць пытанні па змесце і праблеме твора. Садзейнічаць паглыбленню літаратуразнаўчага вопыту вучняў, пашырэнню іх кругагляду	Праслухоўванне вучнёўскага паведамлення «Гісторыя напісання “Палескай хронікі”». Вызначэнне мастацкага сэнсу прысвячэння да рамана. Выразнае чытанне пачатку твора (пейзажная замалёўка пра вёску на востраве). Аналіз экспазіцыі рамана. Аналіз эпизодаў «Раніца ў Куранях», «На касьбе»	Падабраць цытаты для характарыстыкі Васіля і Ганны; вывучыць на памяць урывак з рамана
35 36	Шматгранныя нацыянальныя характары ў рамане. Майстэрства раскрыцця ўнутранага свету галоўных герояў Васіля Дзятла і Ганны Чарнушкі	2	Шляхам павобразнага аналізу раскрыць характары Васіля Дзятла і Ганны Чарнушкі, засяродзіўшы ўвагу на майстэрстве пісьменніка паказваць унутраны свет сваіх герояў. Развіваць у вучняў уменні ўспрымаць вобразы герояў у святле аўтарскай пазіцыі, выходзіць у школьнікаў культуру інтымных пачуццяў. Развіваць і замацоўваць уменне вызначаць элементы сюжэта твора, важныя для характарыстыкі герояў, параўноўваць герояў, характарызаваць іх на падставе партрэта, дзеянняў, учынкаў. Выходзіць павагу да сям’і, да блізкіх, да людзей, сілу волі супрацьстаяць ганебным жыццёвым спакусам	Выразнае чытанне ўрыўка на памяць. Выбарачны пераказ твора. Характарыстыка вобразаў Васіля і Ганны. Назіранне за спосабамі раскрыцця ўнутранага свету герояў (партрэт, паводзіны і ўчынкі, апісанне думак і перажыванняў, навакольны пейзаж). Аналіз сюжэтнай лініі «Каханне Васіля і Ганны». Параўнальная характарыстыка вобразаў палешукоў. Вызначэнне ролі масавых сцэн у раскрыцці аўтарскай задумы. Супастаўленне эпизодаў рамана з іх экранізацыяй	Прачытаць 2-ю і 3-ю часткі рамана

37	Нетрадыцыйны падыход аўтара да раскрыцця псіхалогіі заможных сялян	1	Раскрыць перад вучнямі нетрадыцыйны падыход аўтара ў паказе псіхалогіі заможных сялян, адзначыць розныя адносіны да людзей, да працы, да будучыні ў старога Глушака і яго сыноў. Развіваць рэпрадуктыўнае, творчае і аналітычнае мысленне, выпрацоўваць навыкі калектыўнай работы. Паспрыяць выхаванню культуры ўзаемаадносін, адэкватнай самаацэнкі і ацэнкі чужых учынкаў	Характарыстыка вобразаў Яўхіма, старога Глушака. Назіранне за спосабамі раскрыцця ўнутранага свету герояў. Аналіз эпізодаў сватання і вяселля Ганны і Яўхіма. Дыскусія па праблемным пытанні «Шчаслівы чалавек у рамане “Людзі на балоце”. Калі ёсць, то хто ён?»	С. 225-227, 232, пытанні 8, 9, 10
38	Майстэрства Мележа-празаіка	1	Прааналізаваць майстэрства аўтара ў стварэнні псіхалагічнага партрэта сваіх герояў, паказаць ролю мовы ў раскрыцці індыўідуальных характараў, правесці абагульняльную гутарку па рамане, падрыхтаваць вучняў да напісання кантрольнага сачынення. Развіваць чытацкія ўменні вучняў, іх мысленне і маўленне. Выхоўваць у рэчышчы народнай свядомасці і мудрага стаўлення да прыроды	Абагульненне назіранняў за псіхалагічным майстэрствам І. Мележа пры раскрыцці вобразаў. Самастойнае чытанне крытычнага артыкула вучэбнага дапаможніка «Стыль пісьменніка. Традыцыі і наватарства» і запаўненне адпаведнай табліцы. Абагульняльная гутарка па пытаннях праблемнага характару: Для чаго І. Мележ для сваёй галоўнай кнігі абраў форму хронікі? На якой падставе сам аўтар назваў першы раман хронікі лірычным творам? Чаму раман названы «Людзі на балоце»?	С. 227-233, падрыхтавацца да класнага кантрольнага сачынення
39 40	Класнае кантрольнае сачыненне	2	Развіваць пісьмовае маўленне, лагічнае мысленне. Садзейнічаць развіццю творчага патэнцыялу вучняў, выхаванню літаратурна-лінгвістычнай кампетэнцыі асобы	Напісанне сачынення на адну з прапанаваных тэм: «Драматызм лёсу Ганны Чарнушкі», «Васіль Дзяцел як	

				чалавечы тып», «Як разумеюць шчасце героі рамана “Людзі на балоце” І. Мележа», «Праблема выбару ў рамане І.Мележа “Людзі на балоце”» і інш.	
Уладзімір Караткевіч (9 гадзін)					
41	Жыццёвы і творчы шлях Уладзіміра Караткевіча	1	Пазнаёміць вучняў з асобай, жыццёвым і творчым шляхам У. Караткевіча. Развіваць уменні і навыкі працы з інфармацыяй. Выхоўваць актыўную жыццёвую пазіцыю	Завочная мультымедыяная экскурсія па родных мясцінах У. Караткевіча. Складанне тэзіснага плана лекцыі настаўніка, вучнёўскіх дакладаў	Прачытаць аповесць «Дзікае паляванне караля Стаха»
42 43	Аповесць У.Караткевіча “Дзікае паляванне караля стаха”. Роздум аб прызначэнні чалавека на зямлі, аб лёсе беларускага народа, узаемасувязі розных гістарычных эпох	2	Прааналізаваць змест аповесці, спыніць увагу на пытанні сэнсу жыцця чалавека; ахарактарызаваць герояў па іх учынках, паводзінах, перажываннях, звяртаючы ўвагу на ўдалае выкарыстанне пісьменнікам такіх сродкаў стварэння мастацкага вобраза, як партрэт, выказванні, паводзіны, аўтарская характарыстыка. Удасканальваць навыкі аналізу празаічнага твора, развіваць уменні выяўляць асноўныя праблемы твора, навыкі выбарчнага пераказу. Уплываць на выхаванне патрыятычных пачуццяў вучняў	Выбарчны пераказ эпизодаў. Характарыстыка вобразаў Андрэя Беларэцкага, Андрэя Свеціловіча і Надзеі Яноўскай на аснове загадзя складзенага плана. Выяўленне аўтарскай пазіцыі ў творы	С. 237-241, пытанне 3
44	Гістарычная аснова рамана «Каласы пад сярпом тваім»	1	Пазнаёміць з гісторыяй напісання твора, аднавіць падзеі, якія знайшлі мастацкае ўвасабленне ў рамане, даць паняцце «гістарычны раман», патлумачыць абумоўленасць тэмы твора, акрэсліць праблематыку, увесці вучняў у свет герояў У. Караткевіча. Развіваць і ўдасканальваць навыкі аналізу твора. Стварыць умовы для	Паведамленне вучняў пра гісторыю напісання рамана. Выбарчны пераказ эпизодаў твора	Складзі план характарыстыкі вобраза галоўнага героя

			выхавання цікавасці да гісторыі Беларусі і яе яркіх прадстаўнікоў		
45 46	Духоўны воблік галоўнага героя рамана «Каласы пад сярпом тваім» Алеся Загорскага	2	Разгледзець вобраз Алеся Загорскага — галоўнага героя рамана, дапамагчы вучням спасцігнуць яго духоўны воблік, паглыбіць паняцце пра рамантычнае і рэалістычнае адлюстраванне жыцця. Развіваць навыкі складання плана характарыстыкі літаратурнага героя, аналізу прыёмаў стварэння вобраза. Садзейнічаць выхаванню жыццёвых ідэалаў, грамадзянскіх пачуццяў вучняў	Выбарачны пераказ эпизодаў. Характарыстыка вобразаў Алеся Загорскага, Майкі Раўбіч. Складанне плана характарыстыкі героя. Выяўленне аўтарскай пазіцыі ў творы. Складанне «Кодэкса жыцця Алеся Загорскага»	С. 261-270; пытанні 2, 3 на с. 270
47 48	Прадстаўнікі дваранства і сялянства ў рамане «Каласы пад сярпом тваім»	2	Прааналізаваць вобразы прадстаўнікоў дваранства і сялянства ў рамане (Даніла Вежа-Загорскі, Хаданскія, Кроер, Кагуты), дапамагчы вучням спасцігнуць аўтарскую пазіцыю ў дачыненні да праблемы сэнсу жыцця. Удасканальваць навыкі пераказу мастацкага тэксту, уменне даваць абгрунтаваны адказ. Аказваць уплыў на выхаванне ўласнага духоўнага вопыту вучняў	Выбарачны пераказ эпизодаў. Характарыстыка вобразаў Загорскіх, Раўбічаў, Кагутоў. Складанне плана характарыстыкі героя. Выяўленне аўтарскай пазіцыі ў творы. Эўрыстычная гутарка па праблематыцы твора.	С. 255-261; пытанні 4-6 на с. 270
49	Ідэйна-мастацкі змест рамана «Каласы пад сярпом тваім»	1	Прааналізаваць вобразную сімваліку рамана, месца і ролю лірычных адступленняў і пейзажных малюнкаў, дапамагчы вучням убачыць сувязь твора з паэтыкай народных балад і легенд, падвесці вынік працы над раманам «Каласы пад сярпом тваім». Спрыяць развіццю мыслення вучняў, іх умення вызначаць функцыю лірычных адступленняў і пейзажных замалёвак. Уплываць на выхаванне нацыянальнай свядомасці вучняў	Асэнсаванне ролі лірычных адступленняў, пейзажных замалёвак. Раскрыццё сімвалічнага сэнсу назвы твора і эпиграфаў да яго. Выяўленне аўтарскай пазіцыі ў творы	Прачытаць п'есу А. Макаёнка «Зацюканы апостал»
Андрэй Макаёнак (3 гадзіны)					
50	Андрэй Макаёнак. Жыццёвы і творчы	1	Пазнаёміць з жыццёвым і творчым шляхам беларускага драматурга А. Макаёнка, з	Складанне тэзіснага плана лекцыі настаўніка, вучнёўскіх	С. 272-279, цытаты для ха-

	шлях драматурга. Жанравая адметнасць п'есы «Зацюканы апостал»		жанравай адметнасцю п'есы «Зацюканы апостал», правесці дыягнастычную гутарку па змесце, сфармуляваць асноўныя праблемы твора. Развіваць крытычнае мысленне, уменне вызначаць жанравыя асаблівасці твора, суадносіць вядомыя факты з новымі. Выхоўваць літаратурную дасведчанасць вучняў	дакладаў па жыццёвым і творчым шляху А. Макаёнка. Гутарка на выяўленне першасных уражанняў ад п'есы «Зацюканы апостал»	рактарыстыкі персанажаў
51	Характарыстыка персанажаў п'есы «Зацюканы апостал», іх сімвалічнасць і падкрэсленая абагульненасць	1	Высветліць ідэйную ролю кожнага персанажа п'есы, адзначыўшы іх сімвалічнасць і падкрэсленую абагульненасць, раскрыць майстэрства А. Макаёнка ў абмалёўцы характараў. Удасканальваць уменне працаваць з драматычным твора, выбіраць патрэбны для характарыстыкі герояў матэрыял, развіваць навыкі чытання па ролях, аналізу вобраза. Садзейнічаць выхаванню адэкватнай самаацэнкі і ацэнкі чужых учынкаў	Характарыстыка вобразаў Сына, Мамы, Таты, Дачкі на аснове падабраных цытат. Выбарачнае чытанне тэксту па ролях. Мізансцэніраванне асобных сцэн п'есы. Напісанне рэжысёрскіх рэмарак да адной са сцэн	С. 279-284, адзначыць прыёмы раскрыцця характару герояў п'есы
52.	Маральна-этычны змест п'есы «Зацюканы апостал», сцвярджанне аўтарам духоўных агульначалавечых каштоўнасцей	1	Шляхам аналізу маральна-этычнага зместу п'есы сфарміраваць уяўленне аб трагікамедыі як філасофскім творы, які ўздымае агульначалавечыя праблемы вайны і міру, адносін у грамадстве і сям'і, дапамагчы вучням асэнсаваць пазіцыю аўтара ў адносінах да ўзнятых драматургам праблем. Развіваць рэпрадуктыўнае, творчае і аналітычнае мысленне, выпрацоўваць навыкі калектыўнай работы. Паспрыяць выхаванню павагі да сям'і, да блізкіх, да людзей, сілы волі супрацьстаяць ганебным жыццёвым спакусам	Праблемная гутарка «Хто такі Сын: апостал добра ці геній зла? ». Інсцэніраванне адной са сцэн. Супастаўленне твора з яго інтэрпрэтацыяй на сцэне (прагляд і асэнсаванне фотаздымкаў акцёраў у ролі і сцэн са спектакля, прагляд фрагмента спектакля)	Паўтарыць асноўныя звесткі пра творчасць беларускіх пісьменнікаў 30-60 гг. XX стагоддзя
53	Паўтарэнне і падагульненне вывучанага за год	1	Сістэматызаваць і падагульніць веды, атрыманыя вучнямі за год. Развіваць рэпрадуктыўнае, творчае і аналітычнае мысленне. Стымуляваць цікавасць да чытання	Інтэлектуальнае спаборніцтва «Свая гульня». Рэкамендацыі па арганізацыі самастойнага чытання ў летні	Пазнаёміцца з творамі, рэкамендаванымі для

			мастацкай літаратуры	перыяд	самастойнага чытання ў летні час
--	--	--	----------------------	--------	----------------------------------------

Складальнікі: Н.У. Целяпун, І.А. Пінголь